

**Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien.
I. C. Praestantissimi Volumen ...**

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo
Iurisdictionum, Iudiciorum, & Criminum materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CLVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96538](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96538)

ce dit, quando in literis dictum esset cum salario solito simpliciter, non autem cum salario consueto: & ita proprie loquitur d. l. mela, quem rex. Bal. pro se allegat, & dictum doctoris semper debet intelligi, & restringi secundum legem, quam allegat ad tradita per Bar. in l. non solum, §. liberationis, ff. de liber. lega. In casu autem nostro d. l. in literis cum emolumentis, seu salarijs solitis, & consuetis, ergo debet intelligi de ijs, quæ longo tempore fuerunt præstita, & nõ de ijs, quæ ultimo tempore per duos annos, uel circa data fuerunt. Præterea ¶ text. in d. l. mela, §. i. non uidetur probare, quod id dicatur solitum esse, quod una, seu ultima uice factum fuit, nam ibi testator reliquit alimenta per hæc uerba, alimenta, quæ uinuis præstibam, relinquo, & sic non fuit usus his, uel similibus uerbis, alimenta solita: Et dicitur ibi, quod debentur illa, quæ solitus erat præstare, tempore mortis, quæ uerba potius innuunt intelligi de ijs, quæ perpetuo solitus erat præstare, quam quæ ad tempus, nam uerba solent, seu solita sunt denotare perpetuitatē, & non temporalitatē l. qui saltum, & ibi Bart. ff. de legatis 3. Inducendo ergo rex. in dicta l. mela, §. i. ad propositum quoniam nostræ solum probabit, quod si simpliciter fuisset promissum salarium, in dubio deberet intelligi de eo, quod ultimo loco solitum fuisset præstari, & sic ultimo tempore fuisset præstitum, & perpetuo, & sic per longum tempus, d. l. qui saltum, uel, ut dicit Bar. in d. §. i. Et hic non est casus noster, quia non fuit promissum salarium, seu emolumentum simpliciter. Quare dicendum est, aut id, quod dixit Bal. in d. l. binos, debere intelligi, uel, ut primo loco dictum fuit, uel quando literæ dicebant cum salario solito, uel quando simpliciter mentionem faciebant de salario, & emolumento absque distinctione soluto, uel consueto per prædicta, aut Baldum non rectè fuisse loquutum per ea, quæ supra dicta sunt, & quæ uoluit Bart. in d. l. mela, §. i. & in d. l. i. C. quomodo, & quando iud. iuncta d. l. qui saltum. Et ita iuris esse arbitror. Laus Deo.

S Y M M A E.

- 1 Collegia artificum ciuitatum recepta, et approbata possunt inter eos absque confirmatione, & licentia alicuius superioris statuta in concernentibus artificum suum facere.
- 2 Et quando statuta huiusmodi confirmatione superioris requirant.
- 3 Statuta collegiorum artificum sunt inter ipsos seruanda non solum coram suo massario, & iudice, sed etiam in alijs curijs.
- 4 Statutum alicuius uniuersitatis augens uolentibus illam uniuersitatem ingredi quantitatem pecunie solui solitam tanquam ambitiosum, & monopolium continens non ualet, nec seruandum est;
- 5 Maxime si loquatur negatiue, & prohibitiue, Et quando hæc procedant nu. 11.
- 6 Statutum à superiore editum nec ambitiosum, nec monopolium continere dici potest.
- 7 Filius magnatis natus ante, quam pater suus esset effectus de magnatibus, non dicitur filius magnatis, ut gaudeat beneficio concessio filijs magnatum, sed illo gaudent filij postea nati.
- 8 Idem de filijs regis, presbyteri, & senatoris.
- 9 Statuta, eorumque uerba debent proprie à iure communi intelligi, & interpretari.
- 10 Declarans, & interpretans id, quod prius statutum fuerat, nihil addit, nec de nouo inducit.

E P I T O M E.

STATUTUM artificum alicuius uniuersitatis loquens de filiis dictorum artificum intelligitur de natis, postquam eorum pater artifex de illa uniuersitate fuit effectus, & non de natis ante.

Et statutum postea per dictos artifices factum, differentiam faciendo inter dictum tempore, quo eorum patres uniuersitatem diuntur, & illos filios, qui post ingressum uniuersitatis, nihil de notio disponit, sed prius clarat, & interpretatur.

CONSILIVM CLVIIII

RESPONDENDVM est in casu nunc agitur, quod collegia artificum, quæ sunt recepta, & approbata sunt absque alicuius superioris confirmatione, & licentia inter eos, ac in concernentibus suum statuta facere, quibus in huiusmodi modo statuta huiusmodi potestatem superioribus iurisdictionem non tangant, sed tantum omnium iudicium, & C. de constit. potest. auctoritate legis, & iuris cõsirmata certè expressè declarat Salic. post glosam in d. l. opinionem hanc esse cõdem attestatur: contra autem requirerent, quando cumque ligentur alterius professionis, aut aliter ius supergerent, & hoc modo intelligatur id, quod Bal. in d. l. §. C. de iurisd. omnium iudicium se uoluit expressè in d. l. §. C. de constit. peccat declarat Salicet. cum quibus concordat Bar. in l. ius priuatorum, & aequaliter in l. C. dictio omnium iudic. & hoc dicit esse de d. l. §. C. de constit. pec. ubi in eod. articulo inquit, mercatores, & alios artifices posse inter se statuta facere, quia dicuntur confirmata, & alicui confirmatione superioris legis municipalis non indigent, ut in articulo auth. de fideiusorib. in §. ubi casus, & in articulo sunt ad hoc multum notabiles secundum Baldum & eorū, quod in articulo coram suo massario uniuersitatis esse nõ solum coram suo massario uniuersitatis in alijs curijs, & Ale. ibi in apost. plura allegat approbat. Ex quibus inferitur, quod statuta huiusmodi quæ sunt in uiridi obseruantia, & eorum ualere, ex quo eorum collegium (seu) ab eorum illorum statutis fuit receptum, & approbatum à superiore legati uice fungente, cui de iure potestatis legationis permissum est facere perpetua omnes de legatione ligantia cõfirmati, & c. i. extra de locat. quoniam propter confirmationem, & approbationem à legato illa censentur statuta legati iuxta l. §. S. in C. de ueter. iure enuelean. & habetur in C. cõfirmatione utili, vel inutili, & præsertim Reuerendissimus legati de latere uices agens nõ 1482. de mensè decembris per modum statuti statuit, & ordinauit ea, quæ Brentatorum statutis obseruant, & inter alia, quod uolentes in legio aggregari debeant per scrutinium libras massarum, & homines dictæ uniuersitatis albas, & nigras recipi, & approbari, & sic soluere teneantur libras quadraginta quatuordecim filijs brentatorum, ut in literis authenticis Brentatoribus à dicto Reuerend. concessis continetur. ¶ His ita se habentibus, difficultas nunc inter quadam ordinatione, seu statuto facta inter Brentarium, & homines prædicte societatis, quod Brentari de cætero aliquem dictam societatem ingredi, & tempore ingressus filios iam ingressos, illi sub nomine patris societatem ingredi possint, nisi tanquam extranei libras quadraginta quinque soluierint, filij autem nati post ingressum libras sex tantum pro quolibet

dictos artifices
faciendo inter
atres uniuersitat
qui post ingressu
nit, sed prius statu
V M CLVIII
NDVM est in casu
p collegia artificum
recepta, & appro
licuius superiorior
us, ac in concentu
ere, quibus spili leg
potestatem superio
n tangant. l. fi. C. de
de constit. p. ca. 1.
is confirmata certis
ost glosam in dicto
a testatur: t. con
andocin. q. liget
aut aliter ius super
telligatur id, quo
omnium iudicium
C. de constit. p. ca.
ibus concordat
iqualiter in l. fi. C.
hoc dicit esse de
occ. ubi in 2. col.
, & alios artifices
ere, quia dicuntur
sificatione superio
digent, ut in dicto
ubi casus, & in
ab h. secunda conu
ces statuta eorum
nario uniuersitat
in ap. plura allegat
tur, q. statuta
antia, & eorum
collegium (seu) ab
receptum, & ab
ngente, cui de
missum est factu
tione ligantia ca
r. quoniam propo
onem a legato
ati iuxta l. i. §. oia
n. & habetur in
utili, & praeter
de latere vices
mbris per modum
uit ea, quae Bre
er alia, q. volentes
t per scrutinium
dictae uniuersitat
approbari, & si
quadraginta quin
in literis authentic
end. concessis con
difficultas nite
u statuto factu
te societatis, q. i
ictam societatem
restus filios iam
ris societatem
xtranei libras qua
autem nascim
tu pro quolibet

lius natus ante, quam pater esset senator, filius sena-
toris non dicitur, nec gaudet privilegio filii senatorum
concesso, per quem tex. Bar. ibi dicit filium natum an-
te, quia pater esset Rex, non dicitur filium Regis: nec ad-
uersatur, l. senatoris, ff. de senatoribus, quia l. m. Bar.
in d. l. si senator loquitur de eo, qui natus fuit te-
pore, quo pater erat senator, uel conceptus ante, & po-
stea dignitatis tempore natus, secus, si ante dignitatem
patris filius esset conceptus, & natus, nam tunc pcedat,
in d. l. senator. ¶ Stante ergo ordinatioe, uel statuto
praefati Reuerendiss. Legati, quo filij Breatoru exci-
piuntur, pfecto debet intelligi, prout de iure est intel-
ligendum, de filiis natis, postquam eorum parentes Bre-
tatores creati, & electi fuerint, ut illi soli libras sex,
& non quadraginta quinque, soluere teneantur, quoniam hi p-
prie, & uere dicuntur tales, hoc est filij Breatoru, ut su-
pra, non aut debet intelligi de illis filiis, qui nati fue-
runt ante, quam eorum patres essent Breatores, quia non
dicuntur filij Breatoru quo ad hoc, ut gaudeant bene-
9 ficio filii Breatorum concessio per praedicta, & sta-
tuta, eorumque uerba debent proprie a iure communi intelligi,
& interpretari, cum in nostra de iniur. & dam. datis, l. 3.
§. haec uerba, ff. de nego. gestis, & l. quicquid astringit
de, ibi q. Bart. ff. de uerb. oblig. Prouisio igitur, & or-
dinatio noua posita in libro partitorum, de qua su-
pra, in qua sit differentia inter filios natos tempore,
quo eorum patres dictam societatem ingrediuntur, &
illos filios, qui post ingressum paternum nati fuerint, ni-
hil de nouo disponere dicitur, sed illud solum, quod
prius erat dispositum, & ordinatum tam a statutis ipso-
rum antiquis, quam a dicto Reuerendiss. Legato, declarat,
& interpretatur, ut ex praedictis colligitur, & propte-
rea partitum illud non debet dici nouum statutum facere,
nec aliquid de nouo inducere, quia filii, qui declarati,
& interpretatur illud, quod prius fuerat ordinatum, ni-
hil addit, nec de nouo inducit, l. heredes palat. §. sed
quid si post, ff. de testa. & ibi gl. quae multa iura simi-
lia allegat. Ex quibus inferitur, quod illa ordinatio non
dicitur ambitiosa, nec monopolium continere, nec ad
inuidiam inducitur, tum quia conuenit statutis additis,
& confirmatis a superiore statuta faciendi, & subditos
ligandi potestatem habere, ut dictum fuit, tum etiam
10 quia allegata supra incontrarium procedunt, quia
do ipsi de collegio soli uellent augendo solutionem
pecuniarum pro ingressu statuere in odium, & gra-
uamen uolentium in futurum ingredi societatem,
quoniam tale statutum non ualere, cum ois, de consti.
& habetur per Bal. & Salice. in d. l. fi. & per Roma. in
d. singu. 344. secus si tale statutum esset a superiore
confirmatum, & ab eo tanquam nouiter statutum, quia
tunc ualere, quoniam ceteretur potius esse statutum
superioris, quam collegii, ut est de mente doct. commu-
niter dd. l. fi. C. de iurisd. om. iudi. & C. de consti-
t. pecun. Preterea statutum, per quod aliquid pro ingres-
su augetur, si loquatur per uerba affirmatiua, ualere,
secus si per uerba negatiua, & prohibitiua ad tradita p
Arch. in d. c. si quis despicit, sed statuta dicti collegii
loquuntur per uerba affirmatiua, ergo &c. ¶ Nec pre-
dictis aduersatur conclusio statutorum ciuitatis Bono-
niae, in qua cautum est statuta artium non ualere, nisi
fuerint legitime confirmata, & approbata, quia respo-
detur, quod statuta facta inter homines alicuius uniuers-
sitatis circa concernentia artem suam, & se ipsos dicun-
tur legitime, hoc est a lege, & a iure communi confirmata,
d. l. fi. C. de iurisd. om. iudi. & C. de consti-
t. pecun. ibique expressit Bal. Sali. & alii. Secundo dico
statuta Breatoru maxime in casu, de quo queritur,
fuisse a superiore confirmata, & approbata, ut supra.
¶ Non aduersatur etiam illud, quod asseritur fuisse per
S. nctiss. do. Clemencem septimum, & Paulu tertium
ordinatum

ordinatum, q̄ statuta actium, quæ in posterû fierent, non valeant, nisi fuerint à superioribus confirmata, quia respõdetur primo statuta brentatorû maximè in casu nostro fuisse à superiore potestatem habere confirmata. Secundo dico ordinationem prædictâ intelligi de statutis factis postea, & non antea, cum legem futuris, & non præteritis imponat c. fi. de con. sit. & iõ dicta ordinatio non extenditur ad statuta brentatorû prius facta, quæ à lege confirmata dicuntur, ut supra, & minus ad statuta, de quibus in literis dicti Reuerendiss. Legati, in quibus inter alia illud quoq; statutum, & cautû reperitur, q̄ de cætero quicumque voluerit in dicta societate poni, & describi, non possit in ea poni, neq; aggregari, nisi primo fuerit legitime scrutiniatus, & ad fabas albas, & nigras p̄ maiorè partè fabarû obtinuerit, quod statutû tanquã ualidû, & auctoritate Legati roboratû in aggregationibus quorumcumq; uolentium dictam societatem ingredi seruandum est, cum sit in uiridi obseruantia, nec illi fuerit derogatum. Et hæc pro informatione præsentis causæ iufficiant. Laus Deo.

S Y M M A E.

- 1 Promissio inferens præiudicium iuri acquisito ex re iudicata est exorbitans, odiosa, & contra regulas iuris, & propriè in casu suo intelligenda; nec ad dissimilem extendenda nu. 5.
- 2 Lex, statutum, aut dispositio maximè à regulis iuris exorbitans aliquid disponens, præsupposita certa qualitate, locum non habet, nisi qualitas illa concurrat.
- 3 Statutum, in quo quis se findat, locum non habet, nec prodest, nisi qualitates omnes statuti concurrant, & verificentur.
- 4 Qualitas restringit subiectum.

E P I T O M E.

PROVISIO, q̄ notarij infra tres menses deposito suo officio, vel à die latæ sententiæ teneantur, & debeant in publica forma sententias, & alia acta describere, & apud camerã ponere, alias careant uiribus, & effectû, & nullius sint momenti, locum habet in sententijs descriptis, & rogatis à notarijs, quorum officium certo tempore finiretur, & non ab ijs, qui officium ad uitam, & perpetuo habent.

CONSILIVM CLIX.

VAESTIO est in præsentî cã, quib. in sententijs locum habeat prouisio quædam, qua cauetur, ut notarij infra tres menses deposito suo officio, vel à die latæ sententiæ teneantur, & debeant in publica forma sententias, & alia acta describere, authenticare, & apud camerã ponere, alioquin careat uiribus, & effectû, nulliusq; sint momenti: dixi concludendû esse, eã dütaxat habere locû in ijs sententijs, quæ ab ijs notarijs actorû descriptæ reperirentur, quorû officii certo tpe finiretur, nõ aut in sententijs descriptis, & de quibus rogati essent notarij, qui officii ad uitã, & sic perpetuo haberent, ueluti sunt notarij actorû palatij, & curiæ Reuerend. do. Legati, seu Gubernatoris Bononiæ, vt ex uerbis dictæ prouisiõis inferri põt: nã ex quo 1 prouisio hæc est exorbitans, & odiosa, quia per eã inferitur præiudiciû illi, cui ex re iudicata ius fuit acquisitû, & actio; atque est 2 iuris regulas, quæ uolunt, re iudicatam facere ius inter partes, c. quod ad consultationẽ, & c. cum inter de re iud. cum ibi not. & p rotum, C. de re iud. l. fi. C. senten. rescin. non posse, l. 1. ff. de re iud. cû similibus, idcirco debet propriè intelligi in casu, in quo loquitur, & præsuppositis terminis, ac qualitatibus suis: 3 quando. n. lex, uel statutum, aut alia dispositio maximè à regulis iuris exor-

bitas aliquid disponit, præsupposita certa qualitate, locum non habet, nisi qualitas illa concurrat, ut supponunt Abb. & reliqui in c. cum uenisset, di. & hoc clarius uoluit Bar. in l. 1. in princ. & prætor per illum text. ff. ne quid in loco publico. And. in c. 1. de homic. in 6. Alex. in cõs. 2. de i. 3. 1. Soz. in consi. 57. lib. 3. in 7. col. ubi inquit, q̄ dans se in aliquo statuto probare debet, q̄ qualitates statuti concurrant, & verificentur, quin statutum non prodest, nec locum habet, per cum, qui plura allegat; nam, 7 vt ait Godeard. in consi. mihi nu. 56. qualitas restringit subiectum, l. ea tamen, l. hoc legatum, ff. de lega. 3. c. c. c. mus, 14. q. 6. c. susceptum de rescrip. in 6. c. c. & c. cui non de præb. eod. lib. Sed dicta prouisio quitur de notarijs, quorum officium est ad uitã, vt deposito suo officio, uel à die latæ sententiæ tres menses teneantur, & debeant in publica forma, & c. ergo locum non põt sibi uendicare in re, qui officium ad uitam, ac perpetuum habent, uerba prouisiõis non conueniunt, & cuius conueniunt, nec eius dispositio Bal. in l. 1. c. quis omis. cau. rest. l. si seruum. 5. non dixit præde acq. hæc. cum similib. Præterea cum dicta sit odiosa, & exorbitans, ut supra, non debet casum dissimilem, & diuersitatis rationem extendi c. quæ à iure de regulis iuris in 6. l. de uiro, ff. sol. matr. cum alijs: sed alia ratio in notarijs ad tempus, quorû officium finiretur, ut sunt notarij actorum, qui ad officium eliguntur, & alia rō est in notarijs, qui non eliguntur, sed ad eorum uitã ex priuilegio legis constituuntur; qm̄ primi teneantur sententias alia acta in publica forma apud camerã ponere finito corû officio actori, & sententias illa perdat, prout facile euenire possent, ut ipsam longissimi tēporis uerisimiliter ignorat q̄ fuissent illi notarij, qui tēpore latæ sententiæ ad officii actorû deputati, cum quolibet actorio, & mutatio nouorum notariorû fieri cõtinetur: quæ rō cessat in notarijs, quorum officium ad eorum uitam perpetuum, & duraturum uidenter apparet, q̄ prouisio prædicta solum notarijs, qui temporale officium, & non perpetuum habent, locum sibi uendicat. Laus Deo.

S Y M M A E.

- 1 Promittens factum alienum cum iuramento, & per se faciendo quicquid potuit penam, & peritorem incurre.
- 2 Promittens aliquid infra certum tempus facere, si non aliquid aliud per partem aduersam faciendi, non cogitur in mora ante illius conditionis implementum.
- 3 Nec contra promittentem actio competit, nisi prius egerit implendum pro parte sua implerit, uel se adimplendum obtulerit.
- 4 Verba cum hoc important conditionem ante factum implendam.
- 5 Mora ultima nocet.
- 6 Promittens factum alienum absque interpellatione tenetur ad quid.
- 7 Et quando etiam interpellatio requiratur.
- 8 Dies quod interpellat pro homine quado sit ueri, et alibi.
- 9 Interpellatio requiritur, quado aliquid ad aliam partem re est faciendum, nec obligatus facere tenetur si non in instrumentum.
- 10 De præterito in præsens non presumitur in iis, quæ per se riantur.
- 12 Fideiussores non est uerisimile uoluisse se diuina, & quam principales, obligare.
- 13 Impubes, etiam si sit filius, in obsidem dari non potest.
- 14 Dare liberum hominem, ac etiam proprium filium, non potest in suo consensu in obsidem est à iure reprobatus, & per se in pona, & in